

ODPIS

Sygn. akt VIII U 2099/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Ewa Roszak

Protokolant st. sekr. sąd. Joanna Biedermann

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2014 r. w Poznaniu

odwołania R. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 28 marca 2014r., znak: (...)

w sprawie R. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu prawo do emerytury przy obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach począwszy od dnia 10 lutego 2014r.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 marca 2014 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., działając na podstawie przepisów ustawy dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 5 lutego 2014 r., odmówił **R. K.** przyznania prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca wobec wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego 25 lat dla mężczyzn, udowodnił łącznie 27 lat, 2 miesiące i 14 dni, ale nie legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy, na podstawie przedłożonego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, uznał jako pracę w szczególnych warunkach okres zatrudnienia wynoszący łącznie 13 lat, 2 miesiące i 14 dni przypadający w okresie od 01.08.1980r. do 14.10.1993r., tj. kiedy wnioskodawca pracował na stanowisku palacza w Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych w S.. Nie zaliczono natomiast do stażu pracy jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 06.10.1975 r. do 31.07.1980 r. z uwagi na fakt, iż przedmiotowy okres pracy na stanowisku pomocnika palacza nie odzwierciedla danych zawartych w przepisach resortowych.

Od powyższej decyzji w przepisany prawem trybie i terminie odwołał się R. K., wnosząc o jej zmianę.

W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że przepracował w szczególnych warunkach pracy jako palacz ponad 15 lat i w związku z tym domaga się zaliczenia do stażu pracy w takich warunkach także okresu zatrudnienia od 06.10.1975r. do 31.07.1980r., a w konsekwencji przyznania emerytury przy obniżonym wieku emerytalnym. Na potwierdzenie swojego żądania odwołujący wskazał dane świadków, którzy z nim w w/w okresie pracowali.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych, powtarzając argumenty zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji i nie znajdując podstaw do jej zmiany, wniósł o jego oddalenie.

W toku postępowania odwołujący podtrzymał swoje stanowisko i domagał się zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 06.10.1975r. do 31.07.1980r. w Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych w S. na stanowisku palacza CO.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

R. K. urodził się w dniu (...), wiek 60 lat ukończył w dniu 9 lutego 2014 roku, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Odwołujący legitymuje się okresem zatrudnienia w wysokości 27 lat, 2 miesięcy i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych, wobec wymaganych 25 lat. Powyższy staż wyliczony został odwołującemu na podstawie dokumentów złożonych z wnioskiem o ustalenie kapitału początkowego (decyzja z dnia 11.09.2003r., znak (...))

Organ rentowy za szczególne warunki zatrudnienia odwołującego uznał pracę w Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych w S. na stanowisku palacza przypadający w okresie od 01.08.1980 r. do 14.10.1993 r. Zakład pracy odwołującego – Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w S. - wystawił R. K. w dniu 04.02.2014r. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, które w/w złożył w ZUS wraz z wnioskiem o emeryturę. W świadectwie tym potwierdzono, że wnioskodawca zatrudniony jest w tym zakładzie od dnia 6 października 1975r. do chwili obecnej oraz w okresie od dnia 06.10.1975r. do dnia 14.10.1993r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał on pracę palacza centralnego ogrzewania wymienioną w wykazie A, dziale XIV, poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43). Po wezwaniu przez organ rentowy do nadesłania korekty tego świadectwa poprzez określenie stanowiska pracy zgodnie z wykazem, działem, pozycją i punktem zarządzenia ministra właściwego resortu, (...) w S. nadesłał świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 12.03.2014r., w którym wskazano, że R. K. w tym zakładzie od dnia 06.10. 1975r. do dnia 14.10.1993r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach, przy czym w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na pełen etat wykonywał on pracę palacza wymienioną w wykazie A, dziale XIV, poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) oraz wymienioną w Załączniku B, Dział XIV, prace różne poz. 14 zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej (Dz. Urz. MRiRW 1988.2.4). Pracę palacza wykonywał na stanowisku pomocnika palacza w okresie od 06.10.1975r. do 31.07.1980r. i na stanowisku palacza od 01.08.1980r. do 14.10.1993r.

R. K. pracę w Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych w S. rozpoczął od dnia 06.10.1975 r. W treści umowy o pracę wskazano, że przyjęto go jako pomocnika palacza, jednak w charakterze pomocnika pracował jedynie na początku zatrudnienia - praktycznie przez kilkanaście dni - dopóki nie opanował w sposób zadowalający umiejętności obsługi kotłów oraz nie przyswoił wszystkich czynności związanych z pracą palacza. W tym czasie w ośrodku była jedna kotłownia. Na zmianie pracowało 2 palaczy, tzn. najczęściej palacz i pomocnik. Praca była wykonywana w trybie trzymianowym. W tym okresie była duża rotacja palaczy, niektórzy przepracowali tam miesiąc i odchodzili. Nie było więc żadnych różnic pomiędzy tym co robił pomocnik palacza i palacz. Pomocnik pracował w takim samym trybie jak palacz, tj. przez 8 godzin, bo tyle obejmował etat. Niektóre rzeczy wykonywał palacz,

ale było tak, że przy dużej rotacji i np. nieobecności palacza z uwagi na urlop, pomocnik wykonywał wszystkie czynności palacza. W dokumentach osobowych stanowisko palacza wpisywano pracownikowi, gdy ukończył kurs i uzyskał uprawnienia na obsługę kotłów. Odwołujący takie uprawnienia otrzymał w 1980 roku. Jednakże w tamtym czasie nie było przestrzegane, czy ktoś posiadał formalnie uprawnienia czy nie. Każdy z pracujących na zmianie w kotłowni wykonywał faktyczne czynności palacza i wykonywał wszystkie czynności, które były konieczne przy obsłudze pieców CO. W przypadku odwołującego, po zatrudnieniu w Ośrodku i po krótkim przyuczeniu praktycznym pracował jako palacz. Zarówno pracując jako pomocnik palacza, jak i jako palacz, odwołujący zajmował się przywożeniem i zsypywaniem opału, wygaszaniem kotłów i większością czynności, które były niezbędne przy obsłudze kotłów: dbał o to by kotły działały, by były utrzymywane wymagane parametry, żeby zgłosić ewentualne awarie. Poza tym rozpałał czy wygaszał kotły, gdy zaczynał się i kończył sezon grzewczy, bo tych kotłów nie wygaszało się w trakcie sezonu i pracowały na okrągło. Poza tym wsypywał koks lub węgiel do kotła, dbał o porządek w pomieszczeniach kotłowni itp. - prace te wykonywało się na zmianie we dwóch i nie było rozróżnienia, które czynności może wykonać tylko pomocnik, a które tylko palacz. Praca palacza i pomocnika palacza była wykonywana przez cały rok, bo poza tym, że był sezon grzewczy, który zależał od temperatury powietrza na zewnątrz i obejmował głównie okres od jesieni do wiosny, to praca w kotłowni była także poza tym sezonem, przy grzaniu wody - pracowało się przez cały rok, w pełnym wymiarze. W spornym okresie odwołujący nie pracował w innym charakterze niż jako palacz, np. nie był kierowany do prac jako pracownik gospodarczy czy do innych robót. Pracownikiem gospodarczym stał się po 1993 r., kiedy kotłownia w ośrodku została unowocześniona i już palacze nie byli potrzebni. Odwołujący otrzymywał dodatek finansowy „za szkodliwość” wypłacany głównie w sezonie grzewczym, także w okresie, gdy formalnie posiadał angaż jako pomocnik palacza. Uprawnienia, które ubezpieczony uzyskał w lutym 1980 r. były to uprawnienia na tzw. kotły parowe wysokociśnieniowe i wodne wysokotemperaturowe, czyli do obsługi wyłącznie takich kotłów. W Ośrodku takich kotłów wysokociśnieniowych czy wysokotemperaturowych nie było – w latach 1975-1993 były kotły niskociśnieniowe, czasem też określane jako niskotemperaturowe. Do grzania wody wykorzystywany był jeden kocioł niskociśnieniowy, a do ogrzewania budynków w sezonie były używane kotły tzw. do 100 stopni C, nazywane „eskami”. Żeby uzyskać uprawnienia na kotły wysokociśnieniowe w 1980 r. odwołujący musiał dojeżdżać do P. na kurs, który trwał przez ok. 2 miesiące, przy czym jeździł po godz. 15.00, po pracy. Zajęcia zaczynały się od 16.00 i były to głównie wykłady. Kurs kończył się egzaminem. Uzyskane uprawnienia trzeba było co 5 lat odnawiać i wtedy zdawało się tylko egzamin teoretyczny, żeby je przedłużyć. Te uprawnienia z 1980 roku nie miały wpływu na zakres jego faktycznych obowiązków i wykonywanych czynności a jedynie powodowały, że w sierpniu 1980r. w angażach odwołujący miał wpisane stanowisko palacza i otrzymał wyższą stawkę zaszerogowania (z kat. 5 przeszedł na kat. VII).

Równocześnie z odwołującym w Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych w S. zatrudnieni byli m.in. M. W. i J. W..

Świadek M. W. został przyjęty do pracy w dniu 09.07.1975r. i pracował tam do 27.04.2009r. W dniu 09.03.2009r. zakład pracy wystawił mu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach potwierdzające, że w okresie od 01.08.1976r. do 14.10.1993r. wykonywał on pracę na stanowisku palacza CO, tj. wymienioną w wykazie A, dział XIV, poz. 1 i w wykazie B, dział XIV, poz. 1 pkt. 4 załącznika nr 1 zarządzenia nr 16 Min. Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31.03.1988r. Świadek w swoich zeznaniach potwierdził, że pracował w kotłowni Ośrodka – został tam skierowany od pierwszego dnia zatrudnienia, do przyuczenia praktycznego do pracy palacza i faktycznie po tygodniu wykonywał już wszystkie prace na tym stanowisku samodzielnie. Świadek potwierdził również, że w umowie o pracę i w dokumentach personalnych posiadał wpis, że pracował na stanowisku „pomocnika palacza”, jednakże wskazał, że w rzeczywistości nie było żadnego rozróżnienia w zakresie czynności i prac wykonywanych podczas zmiany przez palacza i pomocnika palacza. M. W. potwierdził także, iż odwołujący przyszedł do pracy w kotłowni kilka miesięcy po nim i przeszedł taką samą drogą zawodową – począwszy od wdrożenia do pracy palacza, poprzez wspólną pracę czasami na jednej zmianie, aż do X. 1993r., gdy kotłownię węglową zamieniono na kotłownię olejową i dotychczasowych palaczy skierowano do pracy w charakterze pracowników gospodarczych. Potwierdził także, iż bez względu na to, czy się posiadało ukończony kurs i uprawnienia do obsługi kotłów niskociśnieniowych, które działały w kotłowni Ośrodka czy też nie, wykonywało się w takim samym zakresie prace palacza – on sam ukończył kurs latem 1976r. i nie wpłynęło to na zmianę charakteru czy zakresu obowiązków wykonywanych dotąd przez niego w kotłowni, podobnie

jak w przypadku odwołującego. Podobne zeznania złożył J. W., który do (...) także został przyjęty 23.12.1974r. na stanowisko pomocnika palacza i nie posiadając formalnych kwalifikacji ani uprawnień, jedynie po krótkim wdrożeniu, wykonywał wszystkie prace palacza, a następnie nawet szkolił odwołującego, gdy ten został przyjęty do pracy w kotłowni. Świadek ten potwierdził także, iż uzyskanie uprawnień do obsługi kotłów nie zmieniło charakteru jego dotychczasowej pracy, nie zwiększyło też zakresu jego obowiązków – wykonywał stale te same prace bez względu na to, czy miał w dokumentach wpisane, że był w tym czasie zatrudniony jako pomocnik palacza, czy jako palacz. Świadek zatrudniony był w kotłowni Ośrodka do 31.10.1978r. i w momencie odejścia z zakładu nie otrzymał od pracodawcy świadectwa lub zaświadczenia o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach.

W dniu 28 marca 2014 roku odwołujący R. K. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury przy obniżonym wieku emerytalnym.

Zaskarżoną decyzją z dnia 28 marca 2014 roku organ rentowy wydał decyzję odmowną wskazując, że odwołujący nie spełnił wymogu posiadania 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Za udowodniony uznano bowiem okres 13 lat, 2 miesięcy i 14 dni pracy w takich warunkach.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie:

- zeznań odwołującego R. K. (k. 20v-21),
- zeznań świadków: M. W. (k. 21-22) i J. W. (k. 22-22v),
- dokumentów zgromadzonych na k. 19, 30 oraz akt ZUS nr 054047130.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom odwołującego R. K. co do rzeczywistego charakteru jego pracy przed dniem 01.08.1980r. albowiem zeznania te były szczegółowe, logiczne, a nadto znajdowały potwierdzenie przede wszystkim w zeznaniach zawnioskowanych świadków jak i w dokumentach osobowych odwołującego. Wskazani świadkowie M. W. i J. W. potwierdzili na jakim stanowisku faktycznie pracował odwołujący w spornym okresie zatrudnienia w Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych w S. w spornym okresie, opisując szczegółowo rodzaj i charakter wykonywanych przez niego obowiązków. Za ich wiarygodnością przemawia okoliczność, że wszyscy byli zatrudnieni w zakładzie pracy odwołującego w okresie, obejmującym czas jego zatrudnienia, wymagany do uzyskania emerytury na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r., a nadto pracowali wspólnie z odwołującym w tej samej kotłowni i przeszli taką samą drogę zawodową, wykonując przez cały czas prace na stanowisku palacza. Zeznania świadków wzajemnie się uzupełniały i korespondowały ze sobą, a także z pozostałymi dowodami zgromadzonymi w sprawie, w szczególności z dokumentami znajdującymi się w aktach osobowych świadków.

Na wypadek gdyby jednak pozwany zakwestionował wartość zeznań świadków, które w zakresie charakteru pracy wykonywanej przez odwołującego są odmiennej treści w stosunku do zapisów świadectwa pracy oraz wystawionego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, i twierdził, że dowód z dokumentów (świadectwa pracy) ma prymat nad zeznaniami świadków, Sąd przytacza stanowisko Sądu Najwyższego, zawarte w uzasadnieniu wyroku z dnia 05.10.2011 r., sygn. akt II UK 43/11, które w całości podziela.

Sąd Najwyższy wskazał, iż zgodnie z art. 245 kpc dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Z przepisu tego odczytywanego w powiązaniu z art. 253 kpc wynikają dwa domniemania, po pierwsze – że dokument jest autentyczny, a więc nie jest przerobiony ani podrobiony (domniemanie prawdziwości) oraz drugie – że oświadczenie w nim zawarte pochodzi od osoby, która dokument ten podpisała. Żadne z tych domniemań nie obejmuje jednak domniemania zgodności z prawdą zawartego w dokumencie oświadczenia. Jedynym przepisem ustanawiającym prymat dowodu z dokumentu prywatnego nad dowodem z zeznań świadków i dowodem z przesłuchania stron jest art. 247 k.p.c, który dotyczy jednak wyłącznie dokumentów obejmujących czynności prawne (oświadczenia woli). Niewątpliwie świadectwo pracy i świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach są dokumentami prywatnymi, obejmującymi oświadczenie wiedzy

pracodawcy i już tylko z tego względu zgodność z prawdą ich treści może być podważana wszelkimi środkami dowodowymi.

Istotniejsze jest jednak to, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom (art. 473 k.p.c.). Zatem każdy istotny fakt, w tym taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury lub ustalenia jej wysokości, może być dowodzony wszelkimi dostępnymi środkami także wówczas, gdy z dokumentu wynika co innego. Oznacza to, że treść świadectwa pracy oraz świadectwa pracy w szczególnych warunkach może być podważana w każdy sposób. Dokonana przez pracodawcę w świadectwie pracy w szczególnych warunkach ocena charakteru zatrudnienia pracownika nie jest dla sądu wiążąca, a dokument ten podlega co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód (art. 233 § 1 k.p.c.). Podobnie jak w wypadku innych dowodów, sąd ocenia, czy dowód ten ze względu na jego indywidualne cechy i okoliczności obiektywne zasługuje na wiarę, czy nie. Wynikiem tej oceny jest przyznanie lub odmówienie dowodowi z dokumentu waloru wiarygodności, ze stosownymi konsekwencjami w zakresie jego znaczenia dla ustalenia podstawy faktycznej orzeczenia. Dowód z dokumentu nie ma natomiast silniejszej mocy dowodowej niż dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005 r., II UK IS/O nr 603168 oraz wyroki tego Sądu z dnia 3 października 2000 r., I CKN 804/98, nr 50890; z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 474/03, OSNC 2005 nr 6, poz. 113; z dnia 9 kwietnia 2009 r., I UK 316/08, LEX nr 707858; z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 117/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 167; z dnia 27 lipca 2010 r., II CSK 119/10, LEX nr 603161).

Sąd dał wiarę zebranych w sprawie dokumentom. Dokumenty urzędowe Sąd uznał za wiarygodne i miarodajne, albowiem sporządzone zostały przez organy do tego uprawnione z zachowaniem wymaganej formy. Sąd uznał za wiarygodne w całości dokumenty zawarte w aktach pozwanego organu rentowego, które zostały sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. Ponieważ nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania i nie wzbudziły wątpliwości Sądu, co do ich autentyczności bądź prawdziwości zawartych w nich twierdzeń, nie było podstaw, ażeby odmówić im wiary. Za wiarygodne Sąd uznał także dokumenty prywatne stanowiące zgodnie z art. 245 k.p.c. dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Należy podkreślić, że ich wiarygodność nie była przez strony kwestionowana, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się zasadne i zasługujące na uwzględnienie.

W myśl art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) – dalej ustawa emerytalna, w związku z § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r., przysługuje emerytura, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn,
- 2) na dzień 01.01.1999 r. osiągnął 25 letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.
- 3) nie przystąpią do OFE, a jeżeli do tego funduszu przystąpią, złożą wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z kolei § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia stanowi, iż okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W związku z powyższym, aby odwołujący mógł skutecznie domagać się przyznania mu prawa do emerytury, musiałby spełniać łącznie następujące przesłanki :

- osiągnąć wiek emerytalny wynoszący dla niego 60 lat,
- posiadać na dzień 1.01.1999 r. wymagany okres zatrudnienia wynoszący minimum 25 lat, w tym co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach,
- wykonywać pracę w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A cytowanego rozporządzenia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy,
- nie przystąpić do OFE, a jeżeli do tego funduszu przystąpił, winien złożyć wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Sąd po zapoznaniu się ze zgromadzonym w toku postępowania materiałem dowodowym ustalił ponad wszelką wątpliwość, iż w niniejszej sprawie odwołujący R. K. osiągnął wymagany prawem wiek (60 lat) oraz okres zatrudnienia (min. 25 lat), złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Okolicznością wymagającą rozważenia było natomiast, czy odwołujący spełnił warunek świadczenia pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w okresie co najmniej 15 lat.

W tym zakresie sporny był okres pracy odwołującego od 06.10.1975 r. do 31.07.1980 r. w Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych w S. na stanowisku palacza CO.

W ocenie Sądu, jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, a w szczególności z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych odwołującego a także zeznań samego odwołującego R. K. oraz zeznań świadków M. W. i J. W., odwołujący w spornym okresie, w wymiarze całego etatu wykonywał obowiązki palacza CO i zakres jego obowiązków oraz charakter wykonywanych czynności w tym czasie był taki sam, jak po 01.08.1980r.

Odwołujący, po krótkim wdrożeniu do pracy przez zatrudnionych wcześniej w kotłowni pracowników, praktycznie od początku zatrudnienia wykonywał obowiązki i czynności jako palacz CO - dbał o to aby kotły działały prawidłowo, by były utrzymywane wymagane parametry, bądź aby zgłaszać ewentualne awarie. Poza tym rozpalał lub wygaszał kotły, gdy zaczynał się i kończył sezon grzewczy, wsypywał koks lub węgiel do kotła, dbał o porządek w pomieszczeniach kotłowni, a poza sezonem zajmował się pełną obsługą kotłów w celu grzania wody. Z zeznań świadków M. W. i J. W. jednoznacznie wynika, iż każdy nowo przyjęty pracownik do obsługi kotłów wykonywał przez pierwszy okres kilku-kilkunastu dni pracę w charakterze pomocnika palacza CO, aby zapoznać się z funkcjonowaniem urządzeń i z niezbędnymi czynnościami, a następnie już samodzielnie wykonywać wszystko to, co w kotłowni wykonuje palacz. Nadto nawet po tym jak formalnie odwołujący oraz świadkowie uzyskiwali uprawnienia do obsługi kotłów, ich praca i obowiązki nie różniły się niczym pod względem zakresu obowiązków od pracy palacza CO i od tego co robili przed ukończeniem kursu, a także bez względu na wpisy w dokumentach pracowniczych czy w angażach – bez rozróżnienia na stanowiska palacza czy pomocnika palacza - pracę przy obsłudze kotłów niskociśnieniowych (niskotemperaturowych) odwołujący wykonywał przez cały rok, także poza sezonem grzewczym, stale i w pełnym wymiarze.

Zdaniem Sądu charakter pracy wykonywanej przez odwołującego w spornym okresie, pozwala zatem zaliczyć ją do prac w szczególnych warunkach określonych w omawianym wyżej rozporządzeniu z dnia 07.02.1983r. Do prac w szczególnych warunkach należą bowiem prace wymienione w powołanym rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), w wykazie A Dział XIV pkt 1 tj. prace nie zautomatyzowane palaczy i

rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego oraz jest ona wymieniona w przepisach resortowych, a mianowicie w załączniku do zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988r. (Dz. Urz. z 1988, nr 2, poz. 4) w wykazie A, Dział XIV - prace różne, poz. 1, pkt. 4 - tj. palacz.

W przedmiotowej sprawie, organ rentowy nie zaliczył odwołującemu do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 06.10.1975r. do 31.07.1980r. w Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych w S. albowiem na podstawie przedłożonego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionego przez pracodawcę powyższy okres nie odzwierciedla danych zawartych w przepisach resortowych (tj. brak wyszczególnienia stanowiska „pomocnika palacza”), a złożone dotąd dokumenty nie dawały podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca faktycznie w w/w okresie wykonywał pracę na stanowisku zaliczanym do prac w szczególnych warunkach.

Jednakże z ugruntowanego już orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, iż w sądowym postępowaniu odwoławczym nie obowiązują ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu przed organem rentowym i możliwe jest ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach również w oparciu o inne dowody niż zaświadczenia z zakładów pracy (uchwała SN z 21 września 1984r., sygn. III UZP 48/84, Lex 14630 oraz uchwała SN z 10 marca 1984r. , sygn. III UZP 6/84, Lex 14625).

Ponadto, zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 r. III UZP 5/85 jeżeli odwołujący wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd jest również uprawniony do przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków na okoliczność takiego zatrudnienia – jeżeli okaże się, że jest to konieczne dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy. Dowód z zeznań świadków podlega ocenie Sądu na tle okoliczności sprawy i treści zebranego materiału dowodowego. Sąd podzielając podgląd Sądu Najwyższego wskazał, że nie można przypisać ustawodawcy zamiaru, ażeby tak istotne kwestie, mające wpływ na ustalenie prawa do świadczeń emerytalno – rentowych, powierzył tylko zakładom pracy, skoro jest notoryjnie znane, że zakłady pracy często nie posiadają dokumentacji z uwagi na upływ czasu, reorganizację lub zniszczenie z innych przyczyn. Prowadziłoby to w wielu przypadkach do przyznania pracownikom, którzy byli zatrudnieni w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, zaniżonych świadczeń, a nawet pozbawienia świadczeń.

Biorąc zatem powyższe ustalenia i rozważania pod uwagę Sąd stwierdził, iż odwołujący, poza wymaganym wiekiem oraz całkowitym stażem pracy i pozostałymi ww. wymaganiami, spełnił ostatnią z przesłanek, pozwalających uzyskać świadczenie emerytalne na podstawie wyżej powołanych przepisów – był zatrudniony w szczególnych warunkach przez łączny okres co najmniej 15 lat (do już uwzględnionego przez ZUS okresu 13 lat, 2 miesiące i 14 dni przypadających w okresie od 01.08.1980r. do 14.10.1993r. należało doliczyć przynajmniej okres od 01.11.1975r. do 31.07.1980r., tj. ponad 4 lat, 8 miesięcy i 30 dni, gdzie początek okresu Sąd przyjął po uwzględnieniu czasu na wdrożenie/przyuczenie odwołującego do wszystkich czynności właściwych dla wykonywania pracy palacza w pełnym wymiarze i zakresie obowiązków).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie wskazanych przepisów prawa materialnego oraz art. art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku, przyznając odwołującemu prawo do emerytury począwszy od dnia 10 lutego 2014r., tj. od dnia następnego po ukończeniu 60 roku życia.

SSO Ewa Roszak